

F. t. l. vedr. retsplejeloven

sen af partens interesser under sagens forberedelse ikke forudsætter, at vedkommende er repræsenteret ved en advokat. Der er således tale om en procesform, hvor det står parterne frit for, om de vil møde selv eller lade sig repræsentere af en advokat. Dette gælder også, selv om sager behandlet efter småsagsprocessen måtte vedrøre en tvist, som kan rejse mere eller mindre vanskelige spørgsmål af retlig og faktisk karakter. Vælger parterne at lade sig repræsentere af advokat, kan den tabende part pålægges at betale den vindende parts udgifter til advokatbistand.

Sager omfattet af den særlige småsagsproces vedrører pengekrav under 50.000 kr., dvs. sager af relativt begrænset værdi. Dette forhold kunne også tale for, at det vil være mindre betænkeligt at ophæve advokaters møderetsmonopol i denne type af sager.

Sagens værdi findes dog efter de øvrige 10 medlemmers opfattelse ikke i sig selv at overflødiggøre behovet for kvalificeret og høj faglig bistand, idet en mindre sag i princippet kan have lige så vidtrækkende betydning for parterne som en sag af større værdi.

Af væsentlig betydning for disse 10 medlemmers opfattelse er også, at der ikke på nuværende tidspunkt bør ændres på reglerne om advokaters møderetsmonopol i en ny procesform, som endnu ikke er trådt i kraft. Disse medlemmer af udvalget finder således, at man bør afvente de første års erfaringer med den særlige småsagsproces, og at man herefter vil have et mere fyldestgørende grundlag for at vurdere konsekvenserne af en ændring af reglerne om advokaters møderetsmonopol i denne sagstype, herunder de økonomiske konsekvenser, der er forbundet hermed.

Disse 10 medlemmer af udvalget fremhæver i den forbindelse, at der er tale om en helt ny procesform, som skal ses i sammenhæng med den generelle retskredsreform, der bl.a. indebærer, at der ved samtlige byretter skal etableres et sekretariat, der kan varetage forberedelsen af sagerne. En sådan ordning indebærer et så væsentligt og afgørende nyt element i domstolsbehandlingen af civile sager, at man bør afvente de første års erfaringer med ordningen, før der tages stilling til en eventuel ændring af reglerne om advokaters møderetsmonopol i denne sagstype. Når småsagsprocessen har fungeret i en periode, vil det herefter kunne være naturligt at overveje reglerne om, hvem der kan virke som partsrepræsentant i disse sager.

De ovennævnte 6 medlemmer af udvalget finder som de øvrige 10 medlemmer, at sagens værdi ikke i sig selv overflødiggør behovet for kvalificeret og høj faglig bistand, idet en mindre sag i princippet kan have lige så vidtrækkende betydning for parterne som en sag af større værdi.

Samfundsøkonomiske hensyn kan tale for en nøje afbalanceret lempelse af reglerne om advokaters møderetsmonopol i civile sager. De 6 medlemmer anfører dertil, at selv om sager af mindre værdi kan være af så væsentlig og principiel betydning for de involverede parter eller andre, at sagens genstand ikke i sig selv overflødiggør behovet for kvalificeret og høj faglig bistand, må de fleste sager omfattet af småsagsprocessen antages generelt at have mindre vidtrækkende betydning for de involverede parter end sager af større værdi. Dette forhold samt de i betænkningen anførte konkurrenceøkonomiske betragtninger taler efter de 6 medlemmers opfattelse med betydelig vægt for at ophæve advokaters møderetsmonopol også i denne type sager.

I forbindelse med forberedelsen af sager efter småsagsprocessen vil parterne være sikret en betydelig bistand fra retten i form af såvel skriftlig som mundtlig vejledning i udfyldning af blanketterne, ligesom retten varetager den videre forberedelse efter indlevering af stævning og svarskrift og iværksætter eventuel bevisførelse i samråd med parterne. Parternes behov for kvalificeret og høj faglig bistand i forbindelse med forberedelsen af sagen findes derfor efter disse 6 medlemmers opfattelse at være varetaget i fuldt tilstrækkeligt omfang af retten. Den særlige forberedelse i småsagsprocessen i tæt forbindelse med retten må endvidere forventes at begrænse behovet for anvendelsen af juridisk bistand ikke alene under forberedelsen, men også under selve hovedforhandlingen, idet det må forventes, at en stor del af de involverede parter vælger selv at møde i retten og således ikke vil lade sig repræsentere af en advokat eller andre under hovedforhandlingen. Endelig kan det anføres, at det må forventes, at særligt komplicerede sager og principielle sager i et vist omfang vil kunne henvises til behandling i den almindelige retsplejes former. På den baggrund finder de 6 medlemmer, at der vanskeligt kan argumenteres imod en lempelse af møderetsmonopolet på dette punkt, så også andre end advokater kan møde som partsrepræsentant i sager efter småsagsprocessen.

De 6 medlemmer finder tillige, at en lempelse af advokaters møderetsmonopol endvidere bør omfatte udlægsforretninger i fogedretten, hvor der skal ske behandling af en tvist. Disse medlemmer finder, at hensynet til, at parterne kan anvende den samme repræsentant gennem hele processen, taler for tillige at give enhver adgang til at repræsentere parter under en eventuel efterfølgende fogedsag, både i sager, hvor der ikke skal ske behandling af en tvist, og i sager, hvor der skal ske behandling af en tvist. De tvister, der opstår under udlægsforretningerne, vil typisk være